

Tidighetsklassad. Hur tidig FAO-talet säger att majssorten är stämmer inte alltid. Ts-halten i sortförsöken är ett bättre mått.

Majs som inte mognar

Att majsens mognar i rätt tid är något av det allra viktigaste när man väljer sort. Hjälpen för att hitta rätt heter FAO-tal. Men det stämmer inte alltid på våra breddgrader. Nya försök visar att ts-halt kan vara ett bättre underlag för att tidighetsklassa majssorterna.

Mognad i tid är helt avgörande för framgång i majsodling. Sena ensilageskördar frestar inte bara på nerverna, man riskerar även pressvattenförluster och stärkelsehalter som inte når upp till det man önskar. Samtidigt vill man ofta välja en så sen sort som möjligt. Sortimentet av sen majs är betydligt större än utbudet av tidiga sorter. En sen sort avkastar ofta generellt bättre eftersom den kan utnyttja en längre odlingsäsong.

FAO visar tidighet

FAO-talet är en internationell skala för majstidighet. Den delar in majsens i nio tidighetsklasser som sträcker sig från 100 till 990. Våra sorter ligger ganska samlat runt 200-strecket.

De två första siffrorna klassar majsens tidighet. För varje steg om 10 ska majsens vara 1-2 dagar tidigare eller ha 1-2 procent högre ts-halt när man jämför sorter vid samma tidpunkt. Som lite kuriositet har alla våra sorter en nolla på slutet som betyder att det är en gulfröig majssort. FAO-talet bestäms subjektivt på plats av den som förädlar majsens, med hjälp av ett antal jämförelsesorter. Det betyder att bedömningen kanske inte håller på en annan breddgrad. Framförallt kan enskilda sorter felbedömas. Det behövs ett annat system som komplement.

Större spridning i norr

I de svenska sortförsöken (medeltal av fyra år) betydde 10 steg på FAO-skalan 1 procent ts-skillnad i Sydsverige och 2 procent skillnad i Mellansverige. Skillna-

Ts-halten säger mer än FAO-talet

	FAO-tal	Antal dagar före eller efter som sorten har samma ts-halt som mätaren			
		Danmark 2010-2011	Sydsverige 2008-2011	Mellansverige 2008-2011	
Activate	150	-10	2*		mycket tidiga
Kaspian	160	-7	-1	-20	
Artist Lim	170	0	4	-5	
Destiny	170			12	
Avenir	180		mätare	mätare	
Aritzto	180	11	15	-6	
Ambition	180	7	10*		
Coryphee	190	19	18		tidiga
Atrium	190	20	21		
Jasmic	190	23	21	26	
Cerutti	190	25			
Beethoven	200	19	18	26	
Anvil	200	17	19		
Ampezzo	200	21	23		
Astaar	210	26	26*		medel-tidiga
Saludo	220	22	24		
Galbi	220		32		
Tiberio	230		26		

Eftersom majstidigheten räknas då sorten har samma ts-halt som mätaren ser man till exempel att Jasmic och Cerutti mognar senare än de andra i gruppen med FAO-tal 190-200. Även för sena Saludo och tidiga Aritzto är FAO-talet missvisande. * Endast resultat från 2011.

som den ska

der i FAO-tal betyder alltså mer ju längre norrut man kommer. Med större spridning i mognad blir det också svårare att få sortförsök rättvisande i Mellansverige eftersom alla försökssorterna skördas samtidigt. Då har de sena sorterna inte kommit upp i stärkelsehalt och blir därmed lågt rankade. I praktisk odling, där man skördar sorten i rätt tid, kan en sen sort vara den bästa trots att försöksresultat visar på motsatsen. Detta visade en undersökning från 2009 där ett stort antal foderanalyser från Syd- och Mellansverige jämfördes.

Ts i dansk sortklassning

Majs kan också delas upp i olika tidighet med hjälp av ts-halten uppmätt vid samma tidpunkt för alla sorter. Dansk rådgivning använder sambandet 0,3 procentenheter ökning i ts-halt per dag. Man kan då an-

vända ts-halter från sortförsök och räkna fram hur många dagar före eller efter en viss majssort har samma ts-halt som en mätare. I Sverige är den tidiga Avenir mätarsorten som finns med i alla försök. Man kan då räkna fram hur många dagar till det tar för andra sorter att bli lika mogna som Avenir.

Jasmic hamnar fel

I tabellen är mognadstiden för de svenska marknadssorterna beräknad efter ts-halt på samma sätt som görs i de danska sortförsöken. Resultaten visar att exempelvis Jasmic och Cerutti är tidiga sorter som mognar senare än de andra i gruppen. Andra sorter som kan vara missanpassade för sin grupp är den sena Saludo och den tidiga Aritzo. Tabellen visar lite större spridning i dagar i Mellansverige, men det kan delvis bero på

att beräkningsformeln inte är anpassad här. Det finns ännu inga undersökningar som visar hur den danska formeln för ts-haltsförändring fungerar i Sverige. Troligen går den att använda i södra Sverige men kan vara missvisande längre norrut.

Erfarenheten vid odling visar hur vi ska bedöma sorterna i vårt klimat. Men stor omsättning på sorter och en dyr odling gör det viktigt att hamna rätt redan första gången. En utvecklad sortprovning kan vara en väg dit. ■

SLUTSATSER

- FAO-talet visar inte alltid hur tidig majsen är hos oss.
- Ts-halt vid skörd är ett bättre sätt att mäta tidigheten.
- Använd erfarenheter från området när du väljer sort.

AM-gödselsystem Effektiv och miljövänlig gödselhantering

AM-Släpslangspredare

- Unikt, patenterat och rostfritt fördelarhus med mängdmätning
- Jämn spridning, maximalt kväveutnyttjande och hög spridningskapacitet

AM-Våtsåning

- Föryngra vall och äng samtidigt med spridning av gödsel
- Metoden är miljövänlig
- Bättre gröda

Lagring, spridning och pumpning av husdjursgödsel är vår specialitet.

Mer information finns på www.agromiljo.no eller ta kontakt. Vår representant i Sverige är Christer Ericsson tel. 0706-249636

